

Március 15. világvisszhangja

A világ tömegtájékoztatói eszközei nagy terjedelemben foglalkoztak a március 15-i magyarországi ünnepekkel, kiemelve, hogy azokon — a korábbi évektől eltérően — most nem került sor incidensre — a rendőrség és a független megmozdulások résztvevői között. Megállapították a magyarországi megmozdulások mindenütt a demokrácia és a függetlenség követelésének jegyében zajlottak.

Washington

A *The New York Times* budapesti tudósítója kiemelte, hogy ellenzékiek tizerrel tüntethettek szabadon az ünnepen. Egyenruhás rendőrök nem voltak láthatók, és az ellenzék szónokai erősen kritikai hangvételre ellenére sem került sor beavatkozásra, vagy ellenünnepelésre. A *The Washington Post* ugyancsak helyszíni tudósítást közölt, amely szerint a Nemzeti Múzeumnál rendezett megemlékezés 30 000 résztvevőjével szemben a Parlamentnél 80 000-en gyűltek össze. Beszámolt a lap arról, hogy az ellenzék megnyilvánulásai központi témája 1989 és a szovjet csapatok kivonásának kérdése volt.

A budai Várban mintegy 15–20 ezer ember ünnepelt — írta az AP. Emellett feldéli Tamás Gáspár Miklósnak, a Szabad Demokraták Szövetsége egyik vezetőjének azt a kijelentését, mely szerint március 15-én nemcsak 1848-at, hanem 1956-ot is ünnepelték, mert a célok „mindkét esetben ugyanazok voltak”.

Bénsőséges hangulatban ünnepelte március 15-ét sok amerikai magyar szerdán este washingtoni nagykövetségünk fogadásán. A Himnusz elénekése után Hazi Vencel nagykövet köszöntötte a vendégeket. A köszöntésre Tom Lantos, az amerikai képviselőház tagja válaszolt, hangsúlyozva: Magyarország történelmi fordulóponthoz érkezett, s ma Kelet-Európában a demokráciáért, a pluralizmusért folyó harc élén áll. Szólt arról, hogy véleménye szerint nemcsak James Baker külügyminiszter, hanem George Bush elnök is fel fogja keresni Magyarországot. Végül bejelentette: a közeljövőben Erdélybe látogat, hogy megismerje a magyarországi nehéz sorsú, „Ceausescu család totalitarizmusára”.

London

A brit rádió- és tévéállomások szerdán a nap folyamán többször helyszíni jelentésekben és film-tudósításokban számoltak be a magyar nemzeti ünnep budapesti eseményeiről. A csütörtöki brit napilapok többsége is nagy teret adott — amint kiemelt — „a legnagyobb népi éreztelnyilvánításnak 1956 óta”.

A BBC rádió esti hírmagazinjában a „politikai oldódás újabb jeleként” értékelte március 15-e hivatalos nemzeti ünnepé nyilvánítását, illetve a tüntetés szabad és erőszakmentes lefolyását.

A BBC televízió 2-es csatornája a Lánchídon átvonuló fátylós menet, illetve a Várban lezajlott záróünnepség képeivel zárta budapesti jelentését. A tudósító elmondotta, hogy a nap folyamán világhosszá vált: a hivatalos rendezvények sokkal kevesebb embert vonzanak, mint a függetlenek megmozdulásai.

A tudósítás a továbbiakban kiemelte Nyers Rezső ünnepi beszédéből azt a részt, amelyben az MSZMP Politikai Bizottságának tagja a *Breznyev-korszakot* kárhoztatta a Kelet-Európa kisugárzó reformellenesség miatt, ami Magyarországon is megbénította a haladást.

A brit napilapok csütörtöki helyszíni tudósításainak jellemző címei: „Kilencvenéves budapesti szabadságment” (*The Daily Telegraph*), „Budapesti tömegek szabadságot kiáltanak” (*Daily Mail*), „A magyarok újálesztik forradalmi ünnepüket” (*The Guardian*), „Az 1848-as nemzeti felkelés rivalizáló ünneplése” (*The Times*), „A magyarok békés tiltakozással emlékeznek meg a forradalomról” (*The Independent*).

Bonn

Magyarországon százezer ember nyilvánította ki féltreérthetetlenül a kormányt, hogy a politikai reformok után, amelyen maga a vezetés is halad, immáron nincs visszaut — ezt állapította meg az NSZK televíziója március 15-ike budapesti megünnepléséről sugárzott riportjában.

1848. március 15-éje a polgári Magyarország irányában volt az első lépés, az 1989. március 15-i tüntetés az új demokratikus Magyarország kezdete volt — állapította meg az NSZK televíziója. A Deutschlandfunk, az NSZK országos rádióállomása helyszíni tudósítást sugárzott az ünnepekről.

Magyarországon ezen a napon — állapítja meg a *Die Welt* Budapestre küldött bécsi tudósítója — nemzeti felvonulásnak tanúja.

semmiképpen sem nacionalista megmozdulásnak. Az emberek józan mértékártással ünnepelnek, nincsenek ittas zajongók, rendbontó suhanékok. A többnyire fiatalokból álló felvonulók tömegében magyar zászlócskák lengnek. És amikor román menekültek érkeznek nemzetiszínnű táblájukon ez olvasható: „Magyar testvérek, veletek vagyunk!”, a tömeg tapsban és örömjongásban tör ki. Egy felvonuló lelkesen kiáltja: egyszerű, hogy románok is menetelnek velünk. Ekkor érkeznek oda románok egy másik feliratos táblával, rajta három nyelvű, román, magyar, német jelszó: „Erdély a mi közös kincsünk!” — számolt be a *Die Welt* tudósítója.

Belgrád

Március 15-e az egész magyar nemzet ünnepe. Ezt hangoztatták szerdán a Magyarországot szerinte ünneplő szavazók — jelentette „Új régi ünnep” című budapesti tudósításában csütörtökön a zágrábi Vjesnik.

Negyven év óta először ünnepelték meg szerdán Magyarországon állami ünnepként és munkaszüneti napként március 15-ét — írta a Magyar Szó — Budapesten és vidéken egyaránt tömegesen emlékeztek meg az 1848-as forradalom kitérésének 141. évfordulójáról. Néhány évvel ezelőtt Budapesten még rendőri erőszakkal kergették szét a felvonulókat, most azonban szabadon szervezhették meg a politikai pártok is koszorúzási ünnepeiket, rendezvényeiket.

A *Vecsernye* Novosztii arra hívta fel a figyelmet, hogy a március 15-i budapesti emlékünnepségeken és békés tüntetéseken felvonultak a lengyel Szolidaritás szakszervezet, valamint a romániai menekültek képviselői is.

Madrid

A magyarországi demokratikus kibontakozási folyamat a peresztrojka tényleges próbája — mondta a Radio Nacional Budapestre küldött tudósítója csütörtök reggeli helyszíni beszámolójában.

Az El País Kelet-Európa-szakértője tudósításában kiemelt: a magyar ellenzék Budapest utcáin lekerült a demokratikus érettségéből. Terjedelmes idézeteket publikál Nyers Rezső ünnepi beszédéből, s megemlíti, hogy az utcaókon hamar elfogytak a Nagy Imréről első ízben kiadott könyvek.

Varsó

Valamennyi csütörtöki lengyel napilap a PAP lengyel hírügynökség jelentése alapján számolt be a március 15-i budapesti ünnepekről és Nyers Rezső beszédéből kiemelt, hogy Magyarországon a néphatalmat a szabad választásokon nyugvó képviselői demokrácián keresztül lehet megteremteni. Trybuna Ludu és a Zycie Warszawy idéz az alternatív szervezetek vezetőinek ünnepi beszédéből is, megemlíti, hogy azok külön emlékeztek meg a március 15-éről.

Nyugat-Berlin

A nyugat-berlini lapok részletes beszámolókat közöltek a Budapesten tartott szerdai megemlékezésekről.

A Szabadság téren tartott „alternatív” megemlékezésen felolvasott 12 pontos követelés közül a lap a parlamenti demokrácia bevezetését, a munkásörög feloszlását, Magyarország semlegességét, a szovjet csapatok kivonását és október 23-nak ünnepnappá történő nyilvánítását emelte ki a Der Tagesspiegel.

Az NDK lapjai közül csütörtökön egyetlenegy sem adott hírt a budapesti megemlékezésekről.

◊ (Belgrád, MTI) A jugoszláv parlament ülésén az ország szövetségi kormányának elnöke választotta Markovics 65 éves horvátországi politikusát. Ezt követően beiktatták hivatalába az általa előterjesztett új kormányt.

◊ (Vatikánváros, UPI) II. János Pál pápa felírás magánkihallgatáson fogadta a Vatikánban Roman Malinowskit, a Szejm, a lengyel parlament elnökét.

◊ (Varsó, MTI) A szakszervezeti törvény módosítása után valószínűleg április elejéig ismét legális szervezetté válhat a Szolidaritás — jelentette ki Mazowiecki, a szakszervezeti pluralizmussal foglalkozó kerekasztal-bizottság csütörtöki 6. ülése után.

◊ (Washington, AFP) Hivatásának gyakorlása közben, tavaly legalább 20 újságíró megölték, kilencvenet megsebesítettek, több mint 250-et letartóztattak és 23 külföldi tudósítót kiutasítottak a világ különböző részein. Az adatokat az újságírók védelmére 1981-ben alakult bizottság (CPJ) éves jelentése tartalmazza.